

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Kirjaamo
Kirjaamo@minedu.fi

Viite: lausuntopyyntö OKM/68/010/2014

OKM LAUSUNTOPYYNTÖ HALLITUKSEN ESITYS YLIOPISTOLAIN JA AMMATTIKORKEAKOULULAIN MUUTTAMISESTA ANNETUN HALLITUKSEN ESITYKSEN (HE /2014) TÄYDENTÄMISESTÄ

Sivistystyönantajat ry kiittää opetus- ja kulttuuriministeriötä lausuntopyynnöstä. Koulutusviennin lainsäädännön esteiden purkaminen on kannatettavaa, kuten Sivistystyönantajat ry on kannanotossaan 8.11.2013 linjannut.

Tutkintoon johtavasta vieraskielisestä koulutuksesta perittävä maksut

Tutkintoon johtavan koulutuksen maksuttomuus muodostaa huomattavan esteen korkeakoulujen koulutusviennille, koska kansainvälinen koulutusliiketoiminta perustuu lähes aina tutkintoon johtavan koulutuksen myyntiin opiskelijoille. Lainsäädännön uudistaminen antaa suomalaisille korkeakouluille mahdollisuuden tutkintojen kansainväliseen myyntiin ja siten tasavertaiset toimintaedellytykset kansainvälisillä koulutusmarkkinoilla toimimiseen.

Tutkintojen kansainvälistä myyntiä koskevan hallituksen esityksen lakiehdotusten mukaan (yliopistolaki 10 § ja ammattikorkeakoululaki 13 a §), vieraskieliseen alempaan tai ylempään korkeakoulututkintoon johtavaan koulutukseen hyväksytyltä opiskelijalta tulee periä vähintään 4 000 euron suuruinen maksu lukuvuodessa. **Sivistystyönantajat ry kannattaa korkeakoulututkintoon johtavan koulutuksen maksullisuutta EU/ETA-alueen ulkopuolelta tuleville opiskelijoille.** Sivistystyönantajat ry katsoo kuitenkin, että **autonomisina toimijoina korkeakoulujen tulee itse saada päättää maksullisen tutkintokoulutuksen hinnoittelusta ja siitä, mitkä koulutusohjelmat ovat maksullisia.**

Tilauuskoulutus

Nykyisessä lainsäädännössä määritelty tilauuskoulutus on kansainvälisesti erittäin vähän tunnettu. Laissa määriteltyjä koulutuksen tilaajia on ollut vaikea löytää ja suomalaisten korkeakoulujen kilpailuasetelma kansainvälisillä koulutusmarkkinoilla on vaikea. Epäselvää on myös se, kuinka pitkälle ylettyy suomalaisen korkeakoulun vastuu sen varmistamisessa, ettei opiskelijoilta peritä kustannuksia yhteistyökumppanimaassa, missä maksujen periminen on maan

lainsäädännön tai käytännön mukaisesti mahdollista. **Sivistystyönantajat ry kannattaa hallituksen esityksen tilauskoulutusta koskevia lakiehdotuksia**, joissa edellä esitetyt näkökulmat huomioidaan.

Hallituksen esityksen perusteluista

Sivistystyönantajat ry haluaa vielä nostaa esiin muutamia tärkeitä perusteluja hallituksen esityksestä. OECD:n mukaan, jos korkeakoulutus olisi teollisuuden ala, se olisi yksi maailman dynaamisimmista. Maailman yliopistokoulutuksesta 90 prosenttia on maksullista. Kansainvälisillä koulutusmarkkinoilla maksullisuus nähdään usein laadun takeena. Vuonna 2010, noin 4 miljoonaa korkeakouluopiskelijaa teki tutkintonsa muualla kuin kotimaassaan. Heistä yli puolet tuli Aasiasta: Kiinasta, Intiasta ja Koreasta. Vuonna 2025 määrän ennustetaan kasvavan 8 miljoonaan. Korkeakoulujen kansainvälistymisstrategian mukaisesti ulkomaalaisten opiskelijoiden määrä on Suomessakin jatkuvassa kasvussa. **Suomen ei ole mahdollista kattaa kehittyvien maiden koulutuskysyntää kasvattamalla opiskelijalle maksuttoman koulutuksen volyyymiä, kun samaan aikaan koulutuksen julkiseen rahoitukseen kohdistuu merkittäviä leikkauksia.**

Tutkintojen kansainvälisellä myynnillä laajennetaan korkeakoulujen rahoituspohjaa. **On ensiarvoisen tärkeää, että hallituksen esityksen perusteluiden mukaisesti EU/ETA-alueen ulkopuolisilta opiskelijoilta perittävillä maksuilla ei ole vaikutusta korkeakoulujen perusrahoitukseen.** Sivistystyönantajat ry katsoo, että **maksuista kertyneiden tuottojen tulee jäädä korkeakouluille käytettäväksi niiden strategioiden mukaisesti.** On hyvä huomioida myös maksujen kautta kerätyn lisärahoituksen välilliset vaikutukset laaja-alaisen ja pitkäjänteisen kansainvälistymisen lisääntyessä.

Hallituksen esityksen perusteluissa mainitaan myös ulkomaalaisten opiskelijoiden merkitys kansantaloudelle. Kansainvälistä opiskelijaliikkuvuutta tulee tarkastella myös lahjakkuuksien houkuttelun näkökulmasta. Useissa maissa on aloitettu tekemään laskelmia siitä, miten kansainväliset opiskelijat hyödyttävät kansantaloutta ja korkeakouluja, joissa he opiskelevat. Kuten VATT:n valmisteluraportissa ”Esiselvitys ulkomaalaisten korkeakouluopiskelijoiden taloudellisista vaikutuksista” todetaan: ”Suoraan opiskelijamuuttoon liittyvää tutkimusta on vielä toistaiseksi varsin niukasti, mutta viime vuosina – koulutusmarkkinoiden ripeän kansainvälistymisen myötä – tutkijoiden kiinnostus aihepiiriin on selvässä kasvussa”. Tällä hetkellä pohditaan paljon sitä, mitä pitkän aikavälin hyötyjä ulkomaalaiset opiskelijat tuovat valtioille. Esiselvityksessä myös todetaan: ”VATT:n saamat tulokset antavat tukea ulkomaalaisten opiskelijoiden positiiviselle taloudelliselle vaikutukselle sillä oletuksella, että he jäävät opintojen jälkeen maahan ja pystyvät integroitumaan hyvin (kantaväestön veroisesti) Suomen työmarkkinoille”.

Sivistystyönantajat ry katsoo, että mikäli Suomi haluaa hyötyä täysimääräisesti koulutusviennistä, tulee lainsäädännön esteet purkaa, ja tämän jälkeen tehdä

tavoitteellista, laaja-alaista ja pitkäjänteistä yhteistyötä viennin toimintaedellytysten kehittämisessä.

Sivistystyönantajat ry

Piia Alvesalo

Asiantuntija

Sivistystyönantajat ry on Suomen ainoa opetus- ja korkeakoulualaa edustava työnantajajärjestö. Jäseninä on yli 300 itsenäistä koulutuksen järjestäjää kaikilta koulutusasteilta perusopetuksesta korkeakouluihin. Sivistystyönantajat ry on Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n kahdeksanneksi suurin jäsen.